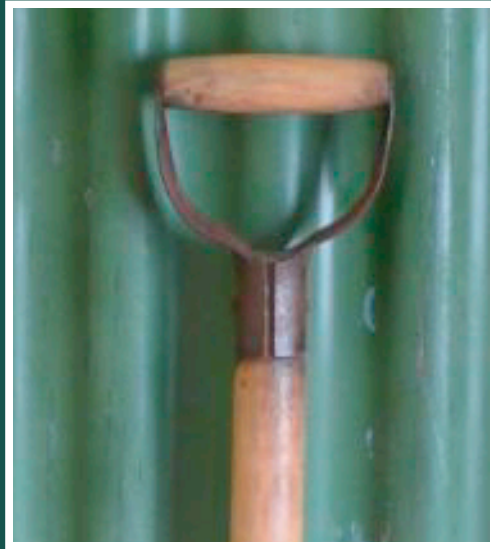




Kimmo Kettunen

Lyhyet tavalliset - kertomuksia

Lyhyet tavalliset – kertomuksia

Kimmo Kettunen

© 2017 Kettunen, Kimmo

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-951-568-305-2

Franz.....	4
You have to pay	6
Tohtori Kittner	9
Herra Sloman	11
Julkinen uimala	15
Luotisuora katu	19
Lukko	24
Muutto	29
Kuultava	34
Paperi	40
Hiiwa	44
Kellovaras	47
Kallo	52
Puhelin	54
Kolme kuppia kahvia	57
Kylässä	64
Onneksi ei ole helle.....	73
Alastomuus.....	76
Kaivonkannet	78
Laituri.....	83
Maitokannu	86
Soveltuvuudesta	91
Tuhka	100
Saarnaaja	106
Kouluun	113
Hyppyrämäki	119
Tolppa	126
Ikävöimätön nainen.....	131
Asekätkentä.....	138
Muistomerkki	140
Kaikuja	142
Katiska	144
Muotokuvan elinkaari	146
Kellot.....	149
Railo	151
Eteinen	153
Lampinen	155
Väijytys	158

Johannes Peräkasarin kolme ilmestymistä.....	160
Sluggeri	162
Leija	166
Pipo ja sukat.....	168
Alushousut	170
Kokoliha-Jore.....	171
Kuntoilija	174
Lakko kiinalaisessa huoneessa.....	175

Franz

Junamatkalla Kööpenhaminasta takaisin Tukholmaan tapasin Franzin. Tai oikeastaan Francen, niin mies nimensä nykyään kirjoitti. Franz oli vanha taidekonservaattori, syntyjään jugoslaavi, mutta lähtenyt maastaan toisen maailmasodan jälkeen, kun kommunistit ottivat vallan. Nykyään Franz asui Australiassa, Melbournessa.

Kotimaasta lähdettyään Franz oli päässyt Hollantiin ja siellä konservaattorin oppiin. Alkuopin saatuaan Franzilla oli ollut satumainen onni päästä hiomaan taitojaan alan parhaassa opastuksessa Amsterdamissa. Jos en aivan väärin ymmärtänyt Franzin tarinoita, hän oli ollut alallaan yksi arvostetuimmista maailmassa, mies joka oli saanut konservoida Rembrandtia ja muita suuria nimiä. Nyt Franz oli eläkkeellä ja kiersi katselemassa tauluja pitkin maailmaa. Näkemistä täytyi pitää yllä, muuten se katoaa, Franz sanoi.

Franz puhui illan aikana laveasti taustastaan ja elämästään. Sota-aika oli ollut kovaa, Franz oli joutunut neljäksi kuukaudeksi keskitysleiriin. Leirin vangit olivat työskennelleet hiilikaivoksessa. Kerran vangit olivat sabotoineet työtä heikentämällä kaivoksesta ylös tulevien vaunujen välistä ketjua niin, että se katkesi, kun vaunuja kiskottiin ylös. Vaunut syöksyivät alas kaivokseen ja murskasivat alleen toisen lastillisen hiiliä sekä vaurioittivat kaivoskäytävää.

Rangaistukseksi sabotaasista saksalaiset päättivät tappaa kymmenen vankia. Vangit asetettiin riviin ja tapettavia alettiin valita. Hetken aikaa Franzin edessä oli seissyt monokkelisilmäinen Obersturmbannführer, jonka sormi osoitti ensin Franziiin, mutta liukui sitten Franzin viereiseen mieheen. Niin Franzin vierustoveri oli lähtenyt

kuolemaan, ei Franz. Kohtalon nahkahansikoitu sormi oli viime hetkellä muuttanut mieltään. Franz sanoi muistavansa hansikkaan mustan sävyn vieläkin tarkalleen.

Franzilla riitti kertomuksia sodasta. Yksi tarinoista huvitti minua kaikessa makaaberiudessaan. Tarina kertoi ilmahyökkäyksestä, jossa pientä kaupunkia oli pommitettu. Muuan perhe oli mennyt pommitusta suojaan talonsa kellariin. Talo sai pommista osuman ja tuhoutui täysin, vain yksi seinusta jäi pystyyn. Pystyyn jääneellä seinustalla oli parveke, ja parvekkeelta löytyi vahingoittumattomana perheen isoisä, joka oli seurannut sieltä pommitusta. Kun kellari kaivettiin esiin talon raunioiden alta, perhe löytyi hukkuneena. Talon vesisäiliö oli rikkoutunut pommin osumasta ja kellariin valunut vesi oli hukuttanut kaikki kellarissa pommeilta suojassa olleet. Kun isoisä oli saatu tikkailla alas parvekkeelta, tämä oli kuollut sydänkohtaukseen, kun oli kuullut muun perheen hukkuneen kellariin.

Franz oli matkalla Tukholmaan katsomaan taidenäyttelyä ja tapaamaan tuttavien, taiteilijoiden ja museoihmisiä. Hän kertoi aikovansa käydä katsomassa Tukholman antikvariaateista lastenkirjoja - Franzin harrastus oli kerätä eri maista kuvitettuja lastenkirjoja. Minä otin Franzin käyntikortin, ja lupasin lähettää Suomesta satukirjan, kun vain pääsisin takaisin ja ehtisin hankkimaan kirjan.

Tukholmassa Franzia olivat aamulla vastassa ystävät ja hyvästelimme asemalaiturilla. Franz lähti ystäviensä kanssa kaupunkiin, minä lähdin asemahalliin. Silmiini jäi kuva Franzista asemalaiturilla: Franz oli vanheneva pienikokoinen mies, junamatkan pohjoiseen painavan matkalaukkunsa kanssa. Toivottavasti pohjoinen valo olisi suotuinen Franzin harrastukselle, näkemiselle.

You have to pay

Olimme matkustaneet Lissaboniin etelästä Lagosista junalla koko päivän. Juna oli lähtenyt puoli seitsemältä aamulla. Olimme heränneet ennen kuutta ja kävelleet asemalle. Moni muukin oli matkalla asemalle muuten tyhjillä alaspäin viettävillä kaduilla.

Junamatka oli hidasta kolkuttelua. Kartasta katsottuna Portugalissa ei näyttänyt olevan muita junareittejä etelän ja pohjoisen välillä. Junalla matkustaminen ei ollut miellyttävää ja maisemat junan ikkunasta vaikuttivat rujoilta: likaisia takapihoja, kaatopaikkoja, kaupunkien hökkeleitä ja romua. Lissaboniin tulo Tejo-joen yli lautalla oli masentava. Joen vesi oli likaista ja ruskeaa ja haisi vahvasti mudalle. Vasta Lissabonin lauttarannassa viehätysvoima heräsi ja matkan ankeus katosi.

Jätimme tavaramme lauttasatamassa säilytykseen ja lähdimme etsimään hotellia. Olimme käyneet kaupungissa talvella ja kiipesimme kohti vanhaa kaupunkia Bairro Altoa etsimään pensionaattia. Brasileira-kahvilan ja Fernando Pessoaan patsaan jälkeen etsiidyimme sivukaduille, jotka nousivat kukkulan laelle.

Sopivia pensionaatteja ei näkynyt. Pitkän kävelyn jälkeen vastaan tuli lupaava kyltti, ja minä kiipesin portaat talon toiseen kerrokseen. Porrastasanteella oli lukittu ovi ja ovesta pieni rautalankaristikko. Ennen kuin aloin etsiä soittokelloa tai kolistella ovella, katsoin ristikosta sisään. Huoneessa istui mies pöydän takana ja vastapäätä pöydän edessä istui tummaihoisen nainen. Nainen oli lyhyessä kesämekossa ja nolon oloinen, kuin koulutytty opettajan puhuttelussa. Lyhyt väläyskin riitti antamaan mielikuvan siitä, että huoneessa oli menossa uuden prostituoidun

työhönottohaastattelu. Laskeuduin portaat alas kadulle ja jatkoimme matkaa.

Bairo Altosta ei löytynyt sopivaa majapaikkaa ja me laskeuduimme alas melkein Avenue de Libertadesille. Tiesimme, että talvisen hotellimme, Suico Atlanticon, kadulla oli pensionaatteja ja menimme sinne.

Pensionaatti Monumental oli nimensä mukainen: suuri, vanha ja huonossa kunnossa. Portieeri katsoi meitä epäluuloisesti, kun tulimme sisään ilman matkatavaroita. Vakuutin hänelle, että tavaramme olivat asemalla ja aioimme viipyä useamman päivän. Kysymykseen, kuinka pitkään viipyisimme, vastasin epämääräisesti. En tiennyt, miten pitkään olisimme. Portieerin luottamus meihin ei lisääntynyt, mutta hän antoi meille toisesta kerroksesta huoneen pihalle päin, kun olimme ensin hylänneet pimeän ensimmäisen kerroksen huoneen.

Huone Monumentalissa avautui talon taakse samalle autiolle tontille, jonne meillä oli ollut tammikuussa näköala Suico Atlanticon sadan metrin päästä. Kissat olivat mourunneet talvella öisin tontilla niin kovaa, että ääneen oli herännyt. Yhtenä yönä tontilta oli kuulunut huutoa ja mekastusta ja nyrkkitappelun ääniä, kun tontin takana olevassa autiotalossa majailevat asunnottomat olivat selvitelleet välejänsä. Päivisin autiotalon asukkeja ei näkynyt, minä olin onnistunut näkemään vain kerran jonkun hämärän hahmon liikahtavan laudoilla hatarasti peitetyn oviaukon takana.

Monumentalin molemmat portieerit olivat hotellinsa veroisia. Hiljaisessa hotellissa miehille tuotti suurta tuskaa muistaa, missä huoneessa asuimme, ja huoneen avainta halutessani jouduin muistuttamaan huoneen numerosta. Iltaportieeri oli huolestunut siitä, miten pitkään aioimme viipyä ja kysyi joka ilta, koska aioimme lähteä. Kai mies pelkäsi, että livahtaisimme pois maksamatta,

luiskahtaisimme vähine tavaroinemme ikkunasta pakoon tyhjän tontin kautta.

Vastasin portieerin jokaiseen kysymykseen, että viipyisimme vielä muutaman päivän, mutta se ei helpottanut miehen tuskaa. Kun sanoin vihdoin, että lähtisimme seuraavana aamuna, portieeri sanoi kuivalla englannillaan "you have to pay". En osannut vastata siihen kuin "yes, of course" ja mennä ulos. Seuraavana aamuna portieerin naama loisti, kun mies laski tärkeänä hotellikirjasta viipymistämme ja lopullista laskuamme. Maksoin oleskelumme, kolme yötä, ja kannoin tavaramme ulos.

Tohtori Kittner

Saavuimme oppaani kanssa Greifswaldiin junalla hiukan myöhässä. Kun pääsimme yliopistolle, kokous oli jo alkanut ja ehdimme vain mennä seminaarihuoneeseen, jossa muut istuivat jo paikoillaan. Pöydän päässä istunut professori tervehti minua ja mainitsi jonkin nimen, joka kuulosti omaltani. Nyökkäsin ja ihmettelin, oliko sana tulostani jo kiirinyt tänne.

Kokous pääsi tulomme jälkeen alkamaan kunnolla ja professori B:n avajaispuheen jälkeen jokainen läsnä ollut piti lyhyen puheenvuoron, jossa esitteli oman yliopistonsa keskeisiä tekemisiä ja ongelmia alalla. Melkein jokaisesta puheenvuorosta nousi esiin valitus siitä, että tutkijoilla ei ollut tietokoneita käytettävissä joko ollenkaan tai sitten niitä oli riittämättömästi. Kaikki todistivat samaa kuin yhdestä suusta. Jos jossain yliopistossa sattui olemaan mikrotietokone, se oli luultavasti hankittu tutkijoiden omilla rahoilla. Maa tuotti omia mikrotietokoneita, mutta niitä ei ollut käytössä yliopistoissa, eikä kukaan tutkijoista tiennyt minne ne menivät. Venäläiset keskustietokoneet olivat muussa käytössä, kertoi professori Z.

Kuuntelin pöytää kiertävien puheenvuorojen sarjaa ja tajusin, että joutuisin puhumaan vuorollani, vaikka en ollut siihen varautunut. Aloin valmistella sanottavaani ja päätin esitellä lyhyesti suomalaisen tutkimuslaitokseni työtä. Kun vuoroni tuli, aloin puhua englanniksi, mikä herätti hämmästyksiä. Puhuin vajaat viisi minuuttia ja lopetin. Sain mainituksi Vax-tietokoneen, kovalevytilan, verkon ja työasemien määrän. Kun olin lopettanut, professori B. kysyi minulta, mistä lähtien olin ollut Helsingissä.

Änkytin olleeni Helsingissä koko ajan, minkä jälkeen puheenjohtaja kysyi minulta, enkö ollutkaan tohtori Kittner Leipzigin. Professori B. oli luullut minua tohtori

K:ksi ja oli puhutellut minua sillä nimellä, kun olimme tulleet sisään oppaani kanssa. Nimi oli kuulostanut korvissani saksalaisittain lausutulta sukunimeltäni, ja olin luullut tulostani tiedettävän. Sanoin olevani hra K. Suomesta ja tulleen kokoukseen ulkopuolisena ystävänä, paikallisen jatko-opiskelijan, epävirallisesta kutsusta.

Kun yksi kokouksen osallistujista, vanha greifswaldilainen filosofi E. kuuli nimeni olevan K., hän innostui kovin, ja kysyi olinko suomalaisen professori K:n poika. En ollut, mutta sanoin hänen olevani kaukaista sukua. E. ylti muistelemaan Suomen-vierailuaan, jonka oli täytynyt olla 1950- ja 1960-luvun taitteessa, koska professori K. oli kuollut vuonna 1963. E. ei tiennyt sitä, enkä saanut sitä kerrotuksi hänelle. En raaskinut kertoa asiaa enää sen jälkeen, kun E. oli ehtinyt jo muistella professoria niin vuolaasti ja lähettää hänelle sekä professori von W:lle sydämellisiä terveisiä. Von W. oli vielä elossa, joten hänelle olisin voinut terveiset viedä, jos vain olisin saanut siihen tilaisuuden. Professori K:ta terveiset eivät enää tavoittaisi.

Epävirallinen kokous venyi myöhään ja jäin kaupunkiin yöksi. Kaupungissa ei ollut hotellia, jossa olisin voinut majoittua luvallisesti ulkomaalaisena, ja professori B. varasi minulle huoneen hotellista omalla nimellään. Nukuin yöni Greifswaldissa professori B:nä sen jälkeen, kun olin ensin tullut sekoitetuksi tohtori K:hon ja saanut vietäväksi terveiset kauan sitten kuolleen professori K:lle Suomeen.

Lyhyet tavalliset koostuu novelleista ja kertomuksista.
Sen tarinat kulkevat ajassa ja paikassa, kääntyvät lukijan
mielessä ja palaavat takaisin sinne mistä lähtivät.

